

Implementation of a new municipal waste management system – the legal aspect

Ewa AUGUSTYNIAK-OLPIŃSKA¹, Sylwia BRZEZICKA-TESARCZYK²

^{1,2} Politechnika Śląska, Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki, Katedra Technologii i Urządzeń Zagospodarowania Odpadów, ul. Konarskiego 18, 44-100 Gliwice, tel.: 32-23-71-213, fax: 32-23-71-167, e-mail: sylwia.brzezicka@polsl.pl

Abstract

The current status of waste management, including controlled Act of 13 September 1996 to maintain cleanliness and order in municipalities (Journal of Laws No. 132, item. 622 with later. amended.), caused the necessity of changes in law, system organization, financing and control. On 1 January 2011, after the entry into force of amendments to this Act the municipality shall have the right to take over portion of the responsibilities of property owners of municipal waste management. Does it allow for the creation of such a model of waste management that would be environmentally, economically and organizationally effective? In connection with those in the transitional provisions, the new system will be implied in stages and will be operational no later than 18 months after entry into force of this act. The article will be presented stages of changes to the system, legal regulations and the anticipated effects of these changes.

Keywords: Act of maintaining cleanliness and order in municipalities, municipal waste management system, legal aspect.

Streszczenie

Wdrożenie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - aspekt prawny

Aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi, regulowanej m.in. Ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.), spowodował konieczność jego zmian w zakresie prawa, organizacji systemu, finansowania i kontroli. W dniu 1 stycznia 2012 roku po wejściu w życie nowelizacji powyższej ustawy gminy będą miały prawo przejąć od właścicieli nieruchomości część obowiązków w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Czy pozwoli to na stworzenie takiego modelu gospodarowania odpadami, który byłby efektywny środowiskowo, ekonomicznie i organizacyjnie? W związku z zawartymi w niej przepisami przejściowymi, nowy system będzie wprowadzany etapami i zacznie funkcjonować najpóźniej 18 miesięcy po wejściu w życie ustawy. W artykule zostanie przedstawiona etapowość zmian systemu, regulacje prawne oraz przewidywane efekty tych zmian.

Słowa kluczowe: ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, system gospodarowania odpadami komunalnymi, aspekt prawny.

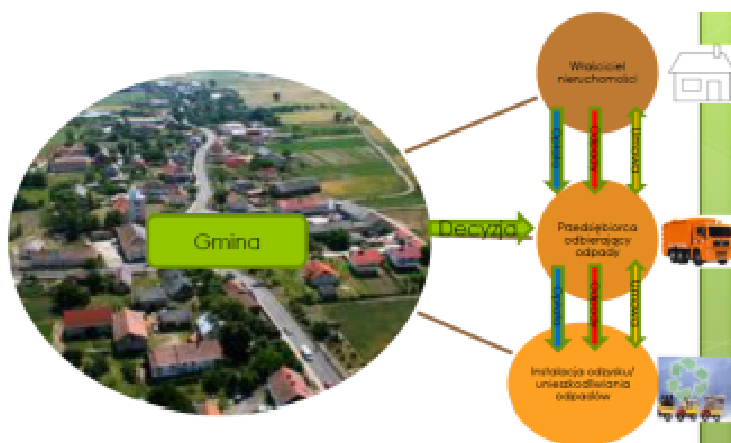
1. Wstęp

Poszczególne zapisy nowelizacji Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z 1996r. z późn.zm.) zostaną wprowadzone etapami. Poniżej przedstawiono graniczne daty wraz z przypisanym im obligatoryjnym obowiązkiem, które mają spełnić samorządy lokalne, przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości:

- 1 styczeń 2012r.- ustawa zaczyna obowiązywać, gmina zostaje zobowiązana do uzyskania poziomów odzysku i recyklingu zgodnie z rozporządzeniem (sankcje karne wchodzą w życie 1 stycznia 2013r.); wchodzą w życie obowiązki sprawozdawcze; gmina tworzy rejestr działalności regulowanej,
- 30.04.2012r.- podmioty odbierające odpady komunalne składają pierwsze sprawozdanie kwartalne;
- najpóźniej do 30 czerwca 2012r. - sejmik województwa uchwała aktualizację wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,

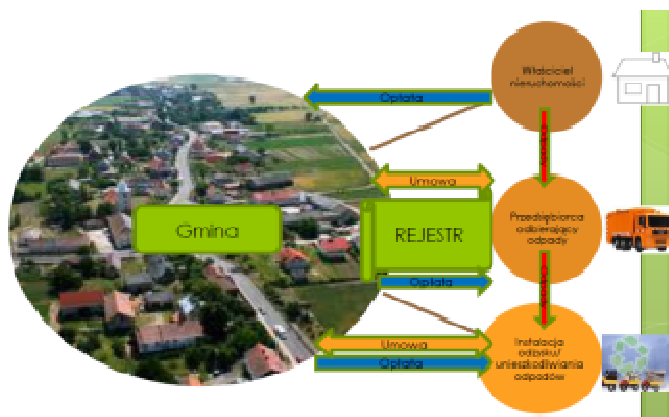
- najpóźniej do 1 stycznia 2013r. - wchodzi w życie nowe regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie gminy; przedsiębiorcy działający przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie zezwoleń uzyskują wpisy do rejestru; rozpoczyna się kampania informacyjna o obowiązkach właścicieli nieruchomości, wynikających z podjętych uchwał,
- 31 marzec 2013r. - gminy składają sprawozdania do Marszałka za rok 2012; trwa kampania informacyjna o obowiązkach właścicieli nieruchomości,
- najpóźniej do 30 czerwca 2013r. - wchodzi w życie uchwały rad gmin; gminy zaczynają pobierać opłaty i przejmują obowiązki właścicieli nieruchomości; trwa kampania informacyjna o obowiązkach właścicieli nieruchomości; rusza nowy system gospodarowania odpadami.

Poniżej przedstawiono aktualnie funkcjonujący schemat systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Strumień odpadów komunalnych oraz opłaty przekazywane są począwszy od właściciela nieruchomości, poprzez przedsiębiorcę odbierającego odpady do instalacji odzysku/unieszkodliwiania odpadów, na podstawie zawartych umów. Formalnie gmina wydaje decyzje podmiotowi odbierającemu odpady i zezwala na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów komunalnych.

Rys. 1.1. Obecny system gospodarowania odpadami komunalnymi

Po wprowadzeniu zmian przedmiotowej ustawy strumień odpadów pozostaje taki sam, umowy podpisywane będą pomiędzy gminą, a przedsiębiorcą odbierającym odpady oraz z właścicielem instalacji odzysku/unieszkodliwiania odpadów. Pojawi się nowa forma danych, jakim będzie rejestr działalności regulowanej, który stworzy gmina. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie ponosił właściciel nieruchomości i będzie wpłacał ustaloną kwotę na konto gminy, a gmina będzie ponosiła koszty na rzecz przedsiębiorcy odbierającego odpady i instalacji odzysku/unieszkodliwiania odpadów (na podstawie zawartych umów).

Rys.1.2. Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi

2. Funkcjonowanie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

2.1. Uprawnienia i obowiązki samorządów lokalnych

Nowelizacja przedmiotowej ustawy wprowadziła szereg nowych uprawnień oraz obowiązków gmin. Gminy zostaną zobowiązane do:

- zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy - właściciele nieruchomości, obowiązani ponosić na rzecz gminy, na terenie której są położone ich nieruchomości, opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- zapewnienia budowy (własnych lub wspólnych z innymi gminami) regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
- objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (praktycznie, poprzez odbiór odpadów i zapewnienie ich zagospodarowania, nie tylko poprzez potencjalne zapewnienie możliwości odbioru odpadów na podstawie umowy, tak jak dotychczas). Rada gminy, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego określi stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz termin, częstotliwość i tryb jej uiszczania,
- zapewnienia selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, a także zbieranie odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych,
- stworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazanie miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych,
- fakultatywnie mogą objąć systemem odbierania odpadów również właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy (np. biura, hotele itp.),
- zapewnienia odzysku i recyklingu wybranych frakcji odpadów komunalnych oraz redukcję składowania odpadów ulegających biodegradacji (niewykonanie obowiązku sankcjonowane jest karą pieniężną).
- w przypadku wspólnego wykonywania przez gminy ww. zadań, prawa i obowiązki organów gminy, w tym uchwalanie aktów prawa miejscowego, wykonują właściwe organy związku międzygminnego.

2.2. Dokumenty strategiczne, pojęcie regionalnej oraz zastępczej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych

Dokumenty strategiczne systemu gospodarki odpadami zostały również zmodyfikowane. Plany gospodarki odpadami opracowywane będą na poziomie krajowym i wojewódzkim, tym samym tracą ważność plany gospodarki odpadami na szczeblu powiatowym i gminnym. Plany gospodarki odpadami podlegać będą aktualizacji nie rzadziej niż co 6 lat.

Wraz z uchwaleniem wojewódzkiego planu gospodarki odpadami sejmik województwa podejmie uchwałę w sprawie jego wykonania, która będzie aktem prawa miejscowego.

Uchwała w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami będzie określać:

- regiony gospodarki odpadami komunalnymi,
- regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów,
- regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych niespełniające wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub nie jest uzasadniona z przyczyn ekonomicznych.

W uchwale w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami będą uwzględnione funkcjonujące na terenie województwa instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, które w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej (1.01.2012 r.) spełniają wymagania dotyczące regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

W wykazie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi będzie trzeba uwzględnić:

- a) istniejące regionalne instalacje – rodzaj instalacji, technologia, rodzaje przetwarzanych odpadów, planowana ilość odpadów do przetwarzania, wykorzystane i maksymalne moce przerobowe, planowany czas eksploatacji każdej instalacji, lokalizację na mapie, podmiot eksploatujący instalację,
- b) regionalne instalacje będące w trakcie realizacji – rodzaj instalacji, technologia, moc przerobowa, rodzaje oraz ilości odpadów planowane do przetwarzania, planowany termin rozpoczęcia funkcjonowania instalacji, lokalizacja na mapie, podmiot odpowiedzialny za budowę i eksploatację,
- c) potrzeby inwestycyjne – rodzaj instalacji, technologia, moc przerobowa, rodzaje odpadów przewidzianych do zagospodarowania oraz lokalizacja.

Analogicznie w wykazie instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionów gospodarki odpadami:

- do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych – rodzaj instalacji, technologia, rodzaj przetwarzanych odpadów, maksymalne moce przerobowe, lokalizacja na mapie, podmiot odpowiedzialny za eksploatację.
- w przypadku gdy znajdująca się w regionie instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów – rodzaj instalacji, technologia, rodzaj przetwarzanych odpadów, maksymalne moce przerobowe, lokalizacja na mapie, podmiot odpowiedzialny za eksploatację.

W przypadku wystąpienia awarii regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, uniemożliwiającej odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania od podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, odpady te będą przekazywane do instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tego regionu, wskazanych w uchwale w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami będzie zawierał plan zamykania instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub nie jest uzasadniona z przyczyn ekonomicznych ze wskazaniem planowanego terminu zamknięcia instalacji.

Region gospodarki odpadami komunalnymi – zostanie określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami jako obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców, regionem będzie mogła być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców. Zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania będą musiały zostać poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu w regionie gospodarki odpadami komunalnymi, w którym zostały wytworzone.

W skład regionu będą mogły wchodzić gminy z różnych województw, w tej sytuacji pojawią się odpowiednie zapisy w planach wojewódzkich, a sejmiki województw będą musiały podjąć stosowne uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Przewożenie wskazanych grup odpadów do instalacji leżącej poza regionem będzie możliwe tylko w przypadku, gdy na terenie regionu nie będzie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, a instalacja w regionie sąsiednim będzie instalacją przewidzianą do zastępczej obsługi tego regionu.

2. 3. Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Właściciel nieruchomości będzie wnosił na rzecz gminy opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W zamian za opłatę gmina przejmie obowiązki właściciela nieruchomości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Gmina w drodze uchwały zdecyduje czy przejmuje obowiązki właściciela nieruchomości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (sklepy, szkoły, punkty usługowe, domki letniskowe).

Stawkę opłaty oraz tryb i częstotliwość jej uiszczania ustali rada gminy w drodze uchwały. Stawka opłaty w przypadku nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy będzie zależna od: liczby mieszkańców, powierzchni nieruchomości, zużycia wody.

Rada gminy będzie mogła ustalić jedną stawkę opłaty dla gospodarstwa domowego. Kwota opłaty będzie stanowić iloczyn przyjętego wskaźnika oraz stawki opłaty. Stawka opłaty będzie uwzględniać koszty odbierania,

transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów, a także kosztów obsługi administracyjnej systemu.

Stawka opłaty w przypadku nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, będzie zależna od ilości zebranych odpadów. Stawka opłaty za odpady selektywnie zebrane będzie musiała być oczywiście niższa.

2.4. Deklaracja właściciela nieruchomości

Podstawą naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie deklaracja, którą złoży właściciel nieruchomości. Wzór i termin złożenia pierwszej deklaracji zostanie określony w drodze uchwały rady gminy. W przypadku zmiany danych będących podstawą obliczenia opłaty, właściciel nieruchomości będzie zobowiązany złożyć nową deklarację w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany. W przypadku niezłożenia deklaracji wójt, burmistrz lub prezydent miasta określi w drodze decyzji wysokość opłaty, biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze.

2.5. Odbieranie odpadów komunalnych

Podmiot odbierający odpady komunalne zostanie wyłoniony w drodze przetargu na zasadach określonych w ustawie – Prawo zamówień publicznych. Spółki z udziałem gminy będą mogły odbierać odpady komunalne, jeżeli zostaną wyłonione w drodze przetargu. Gmina będzie mogła ogłosić przetarg na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Gmina powyżej 10 000 mieszkańców będzie mogła podzielić teren gminy na sektory i ogłosić osobny przetarg dla każdego z sektorów.

Przedsiębiorca startujący w przetargu na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości będzie zobowiązany uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej, na terenie gminy, w której zamierza odbierać odpady komunalne. Warunki, jakie będzie musiał spełniać podmiot ubiegający się o wpis do rejestru zostaną określone w drodze rozporządzenia. Wpis do rejestru zastąpi decyzje na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, a także pozostałości z sortowania przeznaczone do składowania będą przekazywane do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, wskazanych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

2.6. Poziomy odzysku recyklingu, ograniczenia składowania

Do dnia 31 grudnia 2020 r. gminy będą zobowiązane osiągnąć:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo.

Dochodzenie do tych poziomów będzie stopniowe, w drodze rozporządzenia zostaną określone poziomy na kolejne lata, a także sposób obliczania tych poziomów.

Gminy będą zobowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska:

- do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50% wagowo w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;

Poziomy na kolejne lata i sposób ich obliczania zostaną określone w rozporządzeniu.

2.7. Sprawozdawczość i kontrola

Nowelizacja przedmiotowej ustawy przyniesie wzmocnienie funkcji kontrolnych gmin i zaostrenie administracyjnych kar pieniężnych.

Zostaną nałożone obowiązki sprawozdawcze na przedsiębiorców odbierających odpady komunalne (obowiązek kwartalny), gminy (obowiązek roczny), urzędy marszałkowskie (obowiązek roczny). Obowiązek sprawozdawczy będzie obejmował w szczególności osiągnięcie poziomów odzysku, recyklingu i ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska będzie mógł nałożyć na gminy sankcje karne za:

- niezorganizowanie przetargu na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – kwota od 10 000 zł do 50 000 zł,
- nieterminowe przekazanie sprawozdania – kwota 100 zł za każdy dzień opóźnienia,
- nieosiągnięcie poziomów odzysku, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji – kwota kary będzie stanowiła iloczyn stawki opłaty marszałkowskiej za zmieszane odpady komunalne i brakującej masy odpadów komunalnych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska będzie mógł na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zawiesić zapłatę kary na okres konieczny do podjęcia działań naprawczych, nie dłuższy niż 5 lat. Po usunięciu przyczyn nałożenia kary pieniężnej będzie ona podlegać umorzeniu. Kary będą wnoszone na rachunek Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Założeniem jest, żeby wpływy z kar były przeznaczane na inwestycje związane z gospodarką odpadami.

Sankcje karne pojawią się również dla podmiotów odbierających odpady komunalne, m.in.:

- za mieszanie selektywnie zebranych odpadów komunalnych – kwota od 10 000 zł do 50 000 zł;
- za nieprzekazywanie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych, pozostałości z sortowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów – kwota od 500 zł do 2 000 zł za pierwszy ujawniony przypadek, za kolejne wykreślenie z rejestru na okres 3 lat;
- za odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości bez wymaganego wpisu do rejestru – kwota 5 000 zł za pierwszy miesiąc, 10 000 zł za każdy kolejny miesiąc;
- za nieosiągnięcie poziomów odzysku, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji – kwota będzie stanowiła iloczyn stawki opłaty marszałkowskiej za zmieszane odpady komunalne i brakującej masy odpadów komunalnych;
- za przekazanie nierzetelnego sprawozdania – kwota od 500 zł do 5 000 zł;
- za nieterminowe przekazanie sprawozdania – kwota 100 zł za każdy dzień opóźnienia.

Kary pieniężne na podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości będzie nakładał w drodze decyzji wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce wpisania przedsiębiorcy do rejestru. Kary będą stanowiły dochód gminy.

Kary dla prowadzącego instalację odzysku/unieszkodliwiania odpadów będą następujące:

- za odbieranie odpadów od podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości spoza regionu gospodarki odpadami - 500 zł za każdy Mg odebranych odpadów;
- za brak zawarcia umowy z podmiotem odbierającym odpady od właścicieli nieruchomości, który prowadzi działalność w ramach regionu gospodarki odpadami komunalnymi – kwota 10 000 zł;
- za nieodbieranie odpadów komunalnych, w przypadku gdy instalacja jest wskazana w uchwale w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami jako instalacja zastępcza – kwota 10 000 zł.

Kary na prowadzącego instalację będzie nakładał w drodze decyzji Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Kary będą wnoszone na rachunek Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Założeniem jest, żeby wpływy z kar były przeznaczane na inwestycje związane z gospodarką odpadami.

3. Podsumowanie

Mając na uwadze aktualny stan gospodarki odpadami komunalnymi, nowelizacja przedmiotowej ustawy wprowadzi szereg zmian w zakresie prawa, organizacji systemu, finansowania i jego kontroli. Przede wszystkim nastąpi uproszczenie procesu przejścia przez rady gmin obowiązków od właścicieli nieruchomości w zakresie

gospodarowania odpadami komunalnymi, wprowadzenie klarownego podziału obowiązków i odpowiedzialności pomiędzy gminami i podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie gospodarowania odpadami, a także ustanowienie odpowiednich sankcji za brak realizacji obowiązków. Jako istotny czynnik związany z poprawą sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi można zaliczyć wzmoczenie nadzoru i kontroli w stosunku do gmin, przedsiębiorców oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Liczy się na to, iż sytuacja objęcia systemem wszystkich mieszkańców gminy spowoduje likwidację zjawiska dzikich wysypisk, a tym samym poprawę stanu środowiska. Upowszechniając segregację odpadów „u źródła” ograniczymy ich składowanie i potraktujemy tą metodę unieszkodliwiania odpadów jako ostateczność.

Obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz określone w ustawie zasady ich realizacji (szczególnie progi liczbowe), jednoznacznie wskazują na konieczność połączenia sił poszczególnych gmin, aby sprostać wyzwaniom i efektywnie realizować ww. zadania. Horyzonty czasowe, których dotrzymanie jest obwarowane rygorystycznymi sankcjami, wymuszają pilne podjęcie przygotowań do realizacji nowych obowiązków postawionych przed samorządami lokalnymi.

Literatura

1. Agencja medialna MM Consultants.: Gospodarka odpadami komunalnymi. Raport przygotowany na zlecenie KPS Legal & Tax Advie. Listopad 2011.
2. Kołaczek E.: Nowe ramy prawne systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Ministerstwo Środowiska. Departament Gospodarki Odpadami. Warszawa, 2011.
3. Kuźniar J., Dec Ł.: Wojewódzkie plany gospodarki odpadami po nowelizacji ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach. Ministerstwo Środowiska. Departament Gospodarki Odpadami. Warszawa. 26.09.2011r.
4. Nowa regulacja rynku odpadów komunalnych – skuteczność i efektywność. Ministerstwo Środowiska. Departament Gospodarki Odpadami. Warszawa, 2011.
5. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z 1996r. z późn. zm.)

